# သဘာ၀

အစားအစာများ၏

ဂုဏ်သတ္တိဖြင့် ကျန်းမာလှပအောင်

နေနည်း



ဂုဏ်သတ္တိဖြင့် ကျန်းမာလှပအောင်နေနည်း

ရူပါသိမ်း

သဘာဝအစားအစာများ၏

*	စာရေးသူ၏	അറ്റാമാ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သိပ္ပံနည်းကျ သုတေသနအဖွဲ့ ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ၏ အမှာစာ

```
အပိုင်း(၁)
သစ်သီးများ
သစ်သီးများ၏ သဘာဝအကျိုးကျေးဇူးနှင့် ကုသပျောက်ကင်းစေသော
```

ရောဂါများ – သစ်သီးဝလံဆိုတာ အရေးကြီးဆုံး အစားအစာ – ပန်းသီးသုတနှင့်ကုသပျောက်ကင်းစေသော ရောဂါများ

– ဆီးသီးအစွမ်းဖြင့် ကျန်းမာစေမည့် နည်းလမ်း – ထောပတ်သီးအစွမ်းနှင့် ကျန်းမာစေမည့် နည်းလမ်း

იც

.17

29

99

– ဥသျှစ်သီး ဆေးနည်းအဖြာဖြာ ငှက်ပျောသီးစားပြီး ပျောက်ကင်းစေနိုင်သော ရောဂါများ

– စွန်ပလွဲသီးဖြင့် ကုသပျောက်ကင်းသောရောဂါများ

 သဖန်းသီးစားပြီး ပျောက်ကင်းစေနိုင်သော ရောဂါများ ၅၀ – နုပျိုကျန်းမာ ရောဂါကင်းစေသည့် စပျစ်သီး

– နုပျိုကျန်းမာ ဂရိတ်ဖရရည်ကို အားကိုးပါ

Gj – ဆီးဖြူသီး ဆေးနည်းအစွမ်း Go.

– သပြေသီးဆေးနည်းဖြင့် ပျောက်ကင်းသည့်ရောဂါ 79 – ရောက်သီးဆေးစွမ်း 70

– သံပရာသီး၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	െ
– ထူးခြားများပြား သရက်သီးဆေးနည်းအစွမ်းများ	69
* သရက်သီးစိမ်း	
– သရက်သီးမှည့်စား၍ ပျောက်ကင်းသည့်ရောဂါများ	00
– လိမ္မော်သီး ဆေးနည်းစွမ်းထက်ပုံ	209
– သင်္ဘောသီး၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	000
– တလည်းသီး ဆေးစွမ်း	၁၁၅
– နုပျိုကျန်းမာ စပျစ်သီးခြောက်လေးတွေ စားပါ	၁၂၀
အပိုင်း(၂)	
ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ	
- နုပျိုကျန်းမာစေမည့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်စားသုံးနည်း	၁၂၆
– ရုပျကျန်းမာစေမည့် တင်းသီးတင်းရွက်စားသုံးရည်း – သဘာဝသတ္တုရည်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်တွင်း သန့်စင်စေခြင်း	200
– သဘာဝသတ္တုရည်ဖြင့် မမ္မာဂၢုလပ်ပွင့် သန့်စပ်စေဖြင့် – ဟင်းနုနယ်ဆူးပေါက်ပင်၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	
– တင်းနေနယ်ဆူးပေါက်ပင်၏ ဆေးဇက်ဝင်စွမ်းအင – ကညွှတ်စား၍ ပျောက်ကင်းချမ်းသာသော ရောဂါများ	၁၃၆
	090
– မုန်လာဥနီ (သို့) သကြားမုန်လာ	999
– ကြက်ဟင်းခါးသီး ဆေးနည်းအစွမ်းများ	၁၄၈
– ဘူးသီးဆေးနည်းအစွမ်း	၁၅၃
– ဂေါ်ဖီထုပ်စား၍ ကုသပျောက်ကင်းစေသော ရောဂါများ	იეც
– မုန်လာဥဝါ	၁၆၂
– သခွားသီးစား၍ပျောက်ကင်းသွားစေမည့်ရောဂါများ	⊃6G
– ဒန့်သလွန်သီးဆေးနည်း	၁၇၁
– ပဲနံ့သာရွက် ဆေးဖက်လည်းဝင် အလှပြင်	၁၇၆
– ဆေးစွမ်းထက်သည့် ကြက်သွန်ဖြူ	၁၈၄
– ချင်းစား၍ ကုသပျောက်ကင်းမည့် ရောဂါများ	266
– ဆလတ်ရွက်ဆေးဖက်ဝင်အစွမ်း	Joo
– ပူဒီန၁၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	joG
– ကြက်သွန်နီ၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်များ	joo

- 1 1C T	24
အပိုင်း(၃)	
ကောက်နှံများ	
– ကောက်နှံပင်များ၏ အရေးပါမှု	J9G
– ကောက်နှံပင်များရဲ့ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအား	၂၅၀
– ဘာလီ (ခေါ်) မှယောစပါး၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	JOJ
– ပြောင်းဖူး၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	J9?
– ဆန်၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	jGo
– ဂျုံ၏ ဆေးဖက်ဝင် စွမ်းအင်များ	jGG
အပိုင်း(၄)	
ပဲအမျိုးမျိုး	
– ကုလားပဲစားလျှင် ပျောက်ကင်းသွားမည့် ရောဂါများ	J?9
– မတ်ပဲ၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	၂၈၀
– ပဲတီစိမ်း၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်များ	၂၈၄
– ပဲစင်းငုံ ခေါ် ပဲစင်းခုနိစား၍	
– ပျောက်ကင်းသွားစေမည့်ရောဂါများ	Je?
အပိုင်း(၅)	
အခွံမာသီးနှင့် အစေ့အဆန်များ၏ စွမ်းအား	
– အခွံမာသီးနှင့် အစေ့များ	J@J
– နေကြာစေ့၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	Jeo
– အုန်းသီး၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	166
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	500

၂၁၈

115

JJ?

JRJ

150

– အာလူး၏ ဆေးနည်းအစွမ်းများ

– နုပျိုကျန်းမာ ပဲပုတ်စေ့စားပါ

– မုန်လာဥဖြူ၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်များ

– ဟင်းနုနယ်၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်

ခရမ်းချဉ်သီး၏ ဆေးဖက်ဝင်အာနိသင်

– မုန်ညင်းစေ့၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	500
– ဆူးပန်းစေ့၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	၃၁၅
– နှမ်းစေ့၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	9,10
– ဗာဒံစေ့၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	615
အပိုင်း(၆)	
ပို၍အစွမ်းထက်သော အစားအစာများ	
– ဒိန်ချဉ်၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	199
– ပျားရည်၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	999
– နို့၏ ဆေးဖက်ဝင်စွမ်းအင်	550
– ဆေးဖက်ဝင်သည့် ကြံ	<del>2</del> 91

– မြေပဲ၏ ဆေးဖက်ဝင် စွမ်းအင်

## စာရေးသူH.K.Bakhru၏အမှာစာ

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက "အစာလည်းဆေး၊ ဆေးလည်း အစာ "(your food shall be your medicine) ဟု ဟစ်ဝိုကရေးတီးက ဆိုခဲ့ ပါတယ်၊ သည်ဆိုရိုးတေားက သည်ကနေထိ အကျုံးဝင်လျက်ရှိနေပါတယ်။ သည်စာအုပ်ကို ကျွန်ုပ်၏ကိုယ်တွေ့အတွေ့ အကြုံများအရ ရေးပါတယ်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ ခဲ့ရတဲ့ ဖြစ်ရပိုများမှ ထင်ရှားတဲ့အချက်တွေ့ကို သက်သေပြု ရေးသားခြင်းပါ။ ကျွန်ုပ်ငယ်စဉ်က ပြင်းထန်တဲ့ရောဂါ ဝေဒနာ တွေ များစွာခံစားခဲ့ရပူးပါတယ်။ အသက် ၁၆ နှစ်သားကတည်းက အဆုတ် အမှေးရောင်ရောဂါနှင့် အူရောင်ငန်းဖျားရောဂါများကို နာတာရည် စံစားခဲ့ရ

တာပါ။ သည့်နောက်ပိုင်းမှာလည်း အစာအိမ်အချဉ်ပေါက်ခြင်း၊ အသက်ရှူ ခက်ခဲခြင်း၊ ရင်ခေါင်းထဲတွင် အပြင်းအထန်ပူလောင်ခြင်း၊ အာရုံကြောရောဂါ၊

ခါးနှာခြင်း၊ နောက်ကြောဘက်ခြင်း၊ အိပ်မပျော်ခြင်း၊ ဆီးကျိတ်ရောင်ခြင်း အစရိုတဲ့ရောဂါတွေ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး စိုးနိုင်ရတဲ့အခြေအနေကြုံခဲ့ရုံးပါတယ်။ သည့် အပြင် ဦးနောက်မှာ အကျိတ်ဖြစ်ခြင်းနှင့် နာတာရှည် အူသိမိခိုးပိုင်း အနာဂဖြစ်ခြင်း သံသယရှိသည်ဟုလည်း စစ်ဆေးစံကုသခဲ့ရမူးပါတယ်။ သည်လိုရောဂါများစွာဘစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ကျွန်ုပ်ဘဝ

သည်လို ကေဂါများစွာတစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ကြွံတွေ့နေရတဲ့ ကျွန်ပိုတ မှာ တေဂိမိဆေးပညာနှင့် ဘယ်လိုပဲကုသမမယ့် အားရကျေနပို့ ယာဂ မရှိခွဲပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်ပိမှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာစော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဝါ သည်ရောဂါဝေဒနှာတွေကို နှစ်ပေါင်း ၄၀ နီးပါး စံစားခွဲရပါတယ်။ ကျွန်ပိ အသက် ၅၅ နှစ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ခေတ်မီဆေးတွေကို လုံးဝ ဆက် မသုံးတော့ကဲ သဘာဝနည်းပညာနှင့် ကုသရို . စတင်ကြိုးစားစုံပါတယ်။ သဘာဝအစားအစာတွေနှင့် ကုသတဲ့အခါ ကျွန်ပ်ရဲ့ ရောဂါအခြေအနေတွေ က သိသာစာ တီးတက်လာတာ တေ့ ၈ပါတယ်။

သဘာဝနည်းနဲ့ ကြိုးစားတဲ့အခါ ဆေးဖက်ဝင်အပင်အသီးနှင့် ဆေး ဖော်ပြီး အသုံးဖြူခြင်းထက် အစားအစာကို သင့်လျော်ရာ ရွေးချယ်စားသုံးရဲ့ နှင့် ရောဂါတော်တော်များများအတွက် ဆေးဖက်ဝင်ကာ သက်သာပျောက် ကင်းသွားပါတယ်။

အစားအစာတွေဟာ ရောဂါကုသမှု၊ ရောဂါကာကွယ်မှုအတွက်ပါ အလွန့်အောင်ဖြင့်တွဲကတ္တာမှာ ပါဝင်ပါတယ်။ လတ်ဆတ်တဲ့ သစ်သီးဝလံ များနှင့် သစ်သီးခြောက်များ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ တောက်နှံများ၊ အခွံမာ သီးများနှင့် အစေ့ဆံများနှင့် နို့များဟာ ရောဂါဝေဒနာတွေကို သိသာစွာ ပျောက်ကင်းချမ်းသာတာကို ကြုံတွေ့နဲ့ရပါတယ်။

အထူးသဖြင့် နို့၊ ဒိန်ချဉ်၊ များရည်ကဲ့သို့ အစားအစာတွေက ပြင်းထန် တဲ့ ရောဂါဝေဒနာတွေကိုပါ အောင်ဖြင်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်တာ တွေ့ရပါ တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်ုပ်က အစာအာဟာရဖြင့် ရောဂါသက်သာ ပျောက် ကင်းကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းစာတွေ ရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ သည်နေရာမှာ တဗတိသူတွေရဲ့ ကုံပြန်မှုက ကျွန်ုပ်ကို (သည်အကြောင်းအရာတွေကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအနေနဲ့ နက်နဲခဲ့ တိုးဝင်လေ့လာစေဖို့ အားဖြစ်စေတာ ကြောင့် ယခုလို သည်စာအုပ်ကို အောင်ဖြင့်စွာ ရေးသားနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်။ သည်စာအုပ်မှာ သဘာဝအစားအစာအမျိုးမျိုး၏ အသေးစိတ် အသုံးဝင်ပုံကို သေချာစွာရေးသားနိုင်ခဲ့ပြီး ရောဂါအလိုက် စားသုံးသင့်တဲ့အစားအစာကို ဆိုင် ရာသတင်းအချက်အလက်တွေ တိကျစွာဖော်ပြထားပြီး သက်သာပျောက် ကင်းအောင် ပြုပြင်စားသုံးရမည့်နည်းများကိုလည်း ဖော်ပြရေးသား ထား

အိတ်ချ်ကေဘာက်ရ H.K.Bakhru

### အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သိပ္ပံနည်းကျ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ၏ အမှာစာ

လောကမှာ အမျိုးသားဖြစ်စေ၊ အမျိုးသမီးဖြစ်စေ အစားအစာတွေကို

အမျိုးမျိုး စားသုံးနေကြပေမယ့် စားသလောက် အာဟာရေစြစ်တာမဟုတ်ပါ သူး။ ဘယ်လောက်ပဲ အစားအစာတွေ အများကြီးစားနေပါစေ အာဟာရ ဖြစ်စေနိုင်တာက အနည်းငယ်မျှပါပဲ။ မြို့ပြမှာတော့ လူနေမှုအဆင့်အတန်း တွေ ရုံ့ဖြိုးကိုးတက်လာတာနဲ့အမျှ နေထိုင်စားသောက်မှုပုံစံလည်း ပြောင်းလဲ တိုးတက်နေပါတယ်။ မြို့ပြရဲ့ ကြီးကျယ်မေးနားမှုကိုလိုလားခြင်းမှာ အစားအစာ ရွေးချယ်မှုမှန်ကန်ဖို့ကို စိတ်ဝင်စားစေတာယ်။ အဓိကကျတဲ့ စိတ်ဝင်စားမှု အာရုံ တစ်ခုကတော့ ဗျားနာပြီး ရောဂါဖြစ်လာတော့မှ အသည်းအသန် ဆေးကုသ ကြမယ့်အစား နေ့ စဉ်စားသုံးအစားအစာကို အာဟာရများမှားဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်လေ့ကျင့်စားသုံးခြင်းဖြင့် ရောဂါကင်းစင်အောင် ကြိုတင်ကာကွယ်ရာ

ရောက်ပြီး နပျိုကျန်းမာစွာ အသက်ရှည်ရှည်နေသွားနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သည်ကနေ့နေတီမှာ အမျိန်နှင့်အမျှ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာတဲ့ စေတီ ကာလအခြေအနေအရ သဘာဝအစားအစာတွေကို တာရှည်ခံအစားအစာ တွေအဖြစ် ဖြုပြင်ထားရှိခြင်း၊ ရေခဲ့သေမွှာအမှာ အမျိန်ကြာမြင့်စွာ အေးခဲ၍ ထားခြင်း၊ အမွှေးအကြိုင်၊ အား၊ သကြား စသည်များနှင့် တာရှည်ခံ အစား

ထားခြင်း၊ အမွေးအကြုင်၊ ဆား၊ သကြား စသည်များနှင့် တာရှည်ခ အစား အစာအဖြစ် ပြုလုပ်ထားခြင်း၊ အချဉ်တည်ခြင်း၊ ဆားသိပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် မပုတ်သိုးအောင် သဘာဝနည်းအမျိုးမျိုးနှင့် ထိန်းသိမ်းထားလေ့ရှိပါတယ်။ ယ ရူပါသိမ်း

တစ်ချို့ကတော့ အပူပေးပြီး အခြေခံအားဖြင့် အာနိသင်ကို ပြောင်းပြီး ထိန်း သိမီးကာ စားသုံးကြပါတယ်။ သဘာဝပစ္စည်းတွေနှင့် အလားတူအောင် တုပဖို့ရာ ဓာတုနည်းပညာဖြင့်လည်း စားသောက်ကုန်တွေ ထုတ်လုပ်ကြပါ တယ်။ သည်လို ထိန်းသိမီးထုတ်လုပ်ထားခြင်းအကြောင်းရင်းကတော့ ဆံးပွားဖြစ်သက်သက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်တဲ့ သဘာဝ အစားအစာနေရာမှာ အဲသည်လို တာရှည်ခံအောင် နည်းအမျိုးမျိုး ပြုလုပ် ထားတဲ့ အစားအစာတွေရဲ့ အာဟာရပါဝင်မှုအနေနှင့်တော့ ဘယ်လိုမှ နှိုင်း ယှဉ်လို့မရ၊ အစားထိုးလို့ မေရပါဘူး။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ လူတွေကို အကြံပြုတိုက်တွန်းလို ဘာကတော့ တာရှည်စံအောင် ပြုင်ထားတဲ့ အစားအစာတွေဟာ စားစေမှ မဟုတ်တဲ့ အစားအစာ တစ်နည်းပြောရလျှင် အာဟာရမဲ့ အစားအစာဖြစ်လို, လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ကို ဦးစားပေးပြီး စားဖြစ်အောင်စားပါ။ ယခု အိတ်ရုံ ဘောာရရေးသားတဲ့ 'သဘာဝနည်းလမ်းဖြင့် နပျိုကျန်းမာနည်း' စာဆုပ်ဟ သင်စားမယ့် အစားအစာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သင့် လျော်တဲ့ အစားအစာကို ရေးရယ်ဝယ်ယူစားသုံးနိုင်ဖို့ လမ်းညွှန်ပေးမယ့် စာဆုပ်ကောင်းတစ်အုပ်ဖြစ် ပါတယ်။

ကျားမ မရွေး ဖျားနှာခြင်းကင်းအောင် ကြိုတင်ကာကွယ်ဖို့နဲ့ ကျန်းမာ စေကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းတွေကို သိနိုင်ဖို့ လက်ကိုင်ထားသင့်တဲ့ စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်စားသုံးနေတဲ့ သဘာဝ အစားအစာတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး အာဟာရတန်ဖိုး၊ ရောဂါတွေကို ကုသနိုင် စွမ်း၊ သဘာဝအကျိုးကျေးစူးနှင့် ကုသပျောက်ကင်းတဲ့ရောဂါများကို လူတိုင်း နားလည်လွယ်အောင် ရေးသားဖော်ပြထားတဲ့ အတွက် အဖိုးတန် စာအုပ် တစ်အုပ်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါတယ်။

ဒေါက်တာ ဂျေ .အမ် .ဂျဆာဝါလား

Dr.J.M Jussawalla ဥက္ကဋ္ဌ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသိပ္ပံနည်းပညာ ဆေးသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ။ အပိုင်း(၁)

သစ်သီးများ၏ သဘာဝအကျိုးကျေးဇူးနှင့် ကုသပျောက်ကင်းစေသော ရောဂါများ

သစ်သီးများ Fruite

Fruits

### သစ်သီးဝလံဆိုတာအရေးအကြီးဆုံးအစားအစာ (Important of Fruits in Diet) သစ်သီးဝလံတွေဟာ တကယ်ကို အရေးပါတဲ့ အစာအာဟာရပါ။

သစ်သီးစားလို့ ရောဂါရသွားတယ်ဆိုတာထက် သစ်သီးစားလို့ ရောဂါ ကင်းစင်ပြီး နပျိုသက်ရှည်နေရတယ်လို့သာ ကြားသိကြရပါတယ်။ စင်စစ် တော့ သစ်သီးဝလ်တွေဟာ လူသားတွေအတွက် ရေးအကူဆုံး အစားအစာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမဦးဆုံး လူသားဖြစ်တဲ့ အာခမ်က ပန်းသီးကို စားခဲ့တယ်။ သည်အသီးကို တေးစိုးတဲ့က တားဆီးဝိတ်ပင်ခဲ့တဲ့ သစ်သီးလို့ ဆိုပါ တယ်။ ရေးအေတီအဆက်ဆက်က စာပေတွေထဲမှာတော့ အသီးနှင့်ပတ်သက် ပြီး ကိုးကား မှတ်သားစရာတွေ များစွာ ရှိနေပါတယ်။ 'ဝေဒ' ကျမ်းများ အလိုအရဆိုလျှင် သစ်သီးတွေဟာ ဘုရားသစင်ရဲ့ အခြေစံအကျဆုံး အစား အစာပုံစံလို့ ဆိုပါတယ်။ 'ကိုရမ်ကျမ်းမှာတော့ စပျစ်သီး၊ စွန်ပလွန်သီး၊ သဖုန်းသီး၊ သံလွင်သီးနှင့် တလည်းသီးတွေဟာ ဘုရားရဲ့ လက်ဆောင်အဖြစ် ကောင်းကင်းဘုံက လာတဲ့ သစ်သီးတွေဟု ဘုရားရဲ့ လက်ဆောင်အဖြစ် ကောင်းကင်းဘုံက လာတဲ့ သစ်သီးတွေလို့ ဆိုပါတယ်။

မှာ ထူးဆန်းတဲ့ ဂုဏ်သတ္တိတွေ ကိုယ်စီရှိနေကြတယ် "လို့လည်း ဆိုကြသေး တယ်။ သူတို့က သစ်သီးတွေကို အလွန် တန်ဖိုးထားကြပြီး နတိုဘုရား၊ နတ်သမီး၊ နတ်သားများအတွက် ရည်ရူးလေ့ရှိပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဘုရား၊ ကျောင်းတွေ၊ ပွဲတော်ဝတ်စုံတွေ၊ ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်တဲ့ ပြင်ဆင်မှုတွေ၊ ဘာသာရေးပွဲ ဝတ်စုံတွေ၊ အမွန်အဖြတ်ထားတဲ့ ယာဉ်ရုံထားတွေမှာ သစ်သီးတွေနဲ့ ဒီခိုင်းဆင် ဒီခိုင်းပုံဖော် အသုံးပြုခဲ့ကြပါတယ်။ လတ်ဆတ်ပြီး ခြွောက်သွေ့တဲ့ အသီးအများစုဟာ လူသားတွေရဲ့ ပင်မ အစားအစာပါ။ အဲဒီသစ်သီးတွေထဲမှာ အာဟာရဓာတ်တွေလည်း မျိုးစုံအောင်ပဲ အချိုးကျကျ စုံလင်အောင် ပါဝင်ကြတယ်။ လူ့ခန္ဓာကိုယ်အတွက် လိုအပ်တဲ့ ဗီတာမင်တွေ၊ သတ္တုဓာတ်တွေနှင့် အင်ဖိုင်းများဟာ အလွန်ကောင်းတဲ့ အာဟာရ အရင်း အမြစ်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သစ်သီးတွေဟာ အစာကျေလွယ်ပြီး သွေးနှင့် အစာလမ်းကြောင်းကို လည်း သန့်စင်စေတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သစ်သီးဝလ်များများစားသူတွေဟာ အခြဲတစ်း ကျန်းမာပျော်ရွှင်စွာ နေနိုင်ကြတာ တွေ့ စုံ ပါတယ်။ သည့်အပြင် သဘာဝသီးနှံများ အစားနည်းလို့ ကျွန်းမာရေးချို့တဲ့သူကိုလည်း သစ်သီးများ စားသုံးဖေပြီး ကုသနိုင်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် သစ်သီးဝလဲတွေဟာ အစာ အာဟာရကောင်းဖြစ်သလို ဆေးဝါးကောင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အစား အစာထဲမှာတော့ သစ်သီးဝလဲကို အရေးအကြီးဆုံးလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

သစ်သီးများ၏ အကျိုးပြုပုံအမျိုးမျိုး

#### **Natural Benefits of Fruits**

အသီးတွေဟာ လူတို့ရဲ့ ဓီဝကမ္မအဖွဲ့ ပေါ်ကို ကြီးမားတဲ့ ကောင်းကျိုး တွေ ဖြစ်စေနိုင်စုမ်း ရှိပါတယ်။ အသီးတွေရဲ့ အကျိုးကျေးမူးဟာ အင်မတန် မှ များပါတယ်။ သာမနိအားဖြင့် အသီးတွေက ရရှိနိုင်တဲ့ အကျိုးအာနိသင် တွေကို တစ်မျိုးချင်းစီအလိုက် ဗော်ပြပေးပါဦးမယ်။

ရေဓာတ်ကို ရရှိနိုင်ခြင်း

#### **Hydrating Effect**

သစ်သီးတွေစားခြင်း သို့မဟုတ် သစ်သီးဖျော်ရည်ကို သောက်ခြင်းဟာ သက်ရှိသတ္တဝါတွေအတွက် အလွန်ကို ပျော်ရွှင်လန်းဆန်းဖွယ်ရာ ကောင်းလု တုံ ရေစေဘီတွေ ရရှိစေပါတယ်။ မကျန်းမမာဖြစ်နေသူတွေအတွက်တော့ သစ်သီးဝလ် ရေစေဘီကို စုပ်ယူလွယ်ပြီး တစ်ရှိန်တည်းမှာပဲ သကြားနှင့် သတ္တုဓာတ်တွေ ဖြည့်တင်းပေးနိုင်တဲ့ အကျိုးထူး ရရှိပါတယ်။

#### ဆီးသွားစေခြင်း Niuretic Effect

ဆေးကုသမှုများမှ တွေ့ ရှိလာချက်အရ အဆီးတွေမှာ ပါဝင်တဲ့ ပိုတက် ဆီယမ်း၊ မဂ္ဂနီဆီယမ်နှင့် ဆိုဒီယမ် စတဲ့ သတ္တုဓာတ်တွေဟာ ဆီးသွားစေ နိုင်စွဲမ်း၊ ဆီးရွှင်နိုင်စွဲမ်းသတ္တိရှိတဲ့အတွက် ဆီးမှန်စေပါတယ်။ အသီးနှင့် အသီးဖျော်ရည် စားသုံးခြင်းကြောင့် ဆီးသွားတဲ့အကြိမ်ရေ သိသိသာတဲ့ တိုးလာစေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆီးချုပ်ခြင်းလည်း ကင်းစေတယ်။ နိုက်ထရိုဂျင် အညစ်အကြေးများနှင့် ကလိုရိုက်မှားကို လျင်မြန်စွာ လျော့ဝါး အတဲ့အတွက် ဆီး၏ သိပ်သည်းဆကို လျော့နည်းအပါတယ်။ မည်သို့ဆိုစေ သစ်သီးတွေမှာ ဆိုဒီယမ်ပမာက အလွန်ကို လျော့နည်းစွာ ပါဝင်တာကြောင့် ဆားလျှော့လိုသူများအတွက် ဆားမပါတဲ့ အစာအာဟာရအဖြစ် မိုဝဲလို့ ရပါ

အယ်လ်ကလီ ဖြစ်စေခြင်း

### **Alkalinising Effect**

သစ်သီးများမှာ ပါဝင်တဲ့ ဆားဓာတ် ဩဂဲနစ်ဆက်ဆစ်များက အရည် များကို အယ်လ်ကာလိုဖြစ်စေခြင်းဖြင့် သက်ရှိများအတွင်း အယ်လ်ကာလိုင်စစေခြင်းဖြင့် သက်ရှိများအတွင်း အယ်လ်ကာလိုင်း တာဗွန်နိတ်ကို ထုတ်လုပ်ပေးပါတယ်။ အသီးအားလုံးဟာ အအတွင်း ပစ္စည်းတွေကို စွမ်းအားမြှင့်စေပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ခန္ဓာကိုယ်တွင်း အဆိပ်အတောက်များကို အသုံးမလိုတောတဲ့ သဘာဝဝိုလျှံဖစ္စည်းများကို သေးထဲသို့ ရေရာက်အောင် ပြုလုပ်ပေးပါတယ်။ အုလမ်းကြောင်းမှာရှိတဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေ အနောင့်အယှက်မဖြစ်စေအောင် စွမ်းဆောင်ပါတယ်။ အသီးများမှာပါဝင်တဲ့ ကာဘိုဟိုက်ခြိတ်အများစုက သကြား၊ Dextrin နှင့် အက်ဆစ်ပုံစံဖြင့် ရှိနေကြပြီး အစာကြေလွယ်စေဖို့ အတောက်အကူဖြစ်စေတဲ့ အက်ပြောလွယ်ပေစပို့ အမောက်အတွယ်စေတဲ့ အကြောင်းမှာ များနာနေသူများ၊ ရောက်ယ်အတွက် စွမ်းအင်နှင့် အပူစာတဲကို လိုအဝဲ သူများအတွက် အလွန်အသုံးဝင်ပါတယ်။

သတ္တုတတ်များ ရစေခြင်း

#### Mineralising Effect

အသီးတွေဟာ သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်အတွက် လိုအပ်တဲ့ သတ္တုဓာတ်တွေ နဲ့ လှပမှုတာ ပေးနိုင်တဲ့ အဆင်တန်ဆာလည်းဖြစ်တယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ဘာမြောာင့် လဲဆိုတော့ စပျစ်သီးခြောက်၊ စွန်ပလွန်သီးနှင့် မက်မွန်သီး ကဲ့သို့သော သစ်သီးခြောက်တွေမှာ ကယ်လ်ဆီယမ်နှင့် သံဓာတ်တွေ များစွာ ပါဝင်နေလိုပါပဲ။ သည်သတ္တုဓာတ်တွေဟာ ခန္ဓာကိုယ်အရီးတွေ သန်မာ စေဖို့နှင့် သွေးအားကောင်းစေဖို့အတွက် မရှိဖြစ် လိုအပ်တဲ့အတွက်ပဲ ဖြစ် ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်လိုအမ်နေတဲ့ ကယ်လံဆီယမ်သတ္တုဓာတ် ဝဝဝ ဂရမိကိုတော့ သြမာသီးကဲ့သို့သော သစ်သီးတ၍ု့ကနေ ရနိုင်ပါတယ်။

ဝမ်းမှန်စေနိုင်စွမ်းသတ္တိ

#### Laxative Effect

အမျှင်ပါသစ်သီးများဟာ ဝမ်းမှန်စေတဲ့အတွက် ဝမ်းရျှပိသူများ အထူး အားကိုးလို့ ရပါတယ်။ အသီးတွေမှာ ပါဝင်တဲ့အမျှင်များနှင့် ဆယ်လူလို့စိဲ့ ဟာ အစာခြေလမ်းကြောင်းမှာရှိတဲ့ အစားအစာတွေကို ရောမွေ့သွားစေပြီး အစာအိမ်ရဲ့ လုပ်ငန်းကို လွယ်ကူစေပါတယ်။ အသီးမှာ ပါဝင်နေတဲ့ သကြား နှင့် အော်ဂဲနစ်အက်ဆစ်များဟာ ဝမ်းရှုတ်ဆေးသဖွယ် ဂုဏ်သတ္တိရိုဟာ ကြောင့် အသီးတွေကို မှန်မှန်စားလျှင် ဝမ်းချုပ်ခြင်း ကင်းစေပါတယ်။

အားတိုးဆေးသဖွယ် အာဟာရဖြစ်စေမယ်

#### Tonic Action

သစ်သီးတွေက ဗီတာမင်များစွာ ပါဝင်ကြတဲ့အတွက် ခန္ဓာကိုယ်အား ဆေးသဖွယ်လည်း အကျိုပြုပါတယ်။ မာလကာသီး၊ ဩဇာသီး၊ သံပုရာ သီး၊ ရောက်သီး၊ လိမ္မော်သီး ဆေသာ အချဉ်သီးများဟာ ဗီတာမင်စီ ကြွယ်ဝ တဲ့ သစ်သီးများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ အဆိုပါ သစ်သီးတွေကို သဘာဝအတိုင်း သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်စွာ ရယူစားသုံးလျှင် ဗီတာမင်အပြည့်အဝရဂိုပါမယ်။ သစ်သီးအမျိုးပေါင်းများစွာမှာ ကယ်ရိုတင်းများစွာ ပါဝင်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့ စား သုံးလိုက်တဲ့အခါ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ဗီတာမင် 'အော်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ သရက်သီး အနေတော်တစ်လုံးမှာ ဗီတာမင် 'အေ အင်တာနယ်ရှင်နယ် ယူနှစ် ၁၅၀၀၀ ယူနှစ်ပါဝင်ပြီး ကိုယ်ခန္ဓာအတွက် ရက်သတ္တပတ်အထိ လုံလောက်မှု ရှိပါတယ်။ သင်္ဘောသီးကတော့ ဗီတာမင် 'စီ' နှင့် 'ကယ်ရှိတင်း' မားစာ ပါရီပါတယ်။

သစ်သီးတွေကို သဘာဝအတိုင်း မှည့်နေတဲ့ အခါမှာ စားလျှင် အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ရွက်ပြုတ်စားခဲ့မယ်ဆိုလျှင်တော့ မူလရှိနေတဲ့ အာဟာရ ဖြစ်စေတဲ့ ဓာတ်ဆားများနှင့် ကာဘို ဟိုက်ခရိတ်များ အနည်းငယ် ပျက်စီး သွားနိုင်ပါတယ်။ မီးဖို့ပေါ်မှာ ကြာကြာထားချက်ပေ ဈားများပျက်စီးနိုင်လေ ပါ။ သစ်သီးတွေကို မချက်ပြုတ်ဘဲ သီးခြားတစ်မျိုးစီ စားလျှင် အာဟာရေကို ပိုပြီး ပြည့်ပြည့်ဝင ရာပါလိမ့်မယ်။ သစ်သီးတွေကို နေနက်စောစောစာအဖြစ် စားလျှင် ပိုပြီးတော့ ကောင်းပါတယ်။ သစ်သီးတွေကို ဟင်းသီးဟင်းရွက်အ နှင့် တွဲဖက်စားတာကို ကောင်းတယ်လို့ သတ်မှတ်လို့ မရနိုင်ပါဘူး။ ပုံမှန် နေဝှင်အစားအစာအနေနှင့် သစ်သီးတွေ မှန်မှန်ထည့်စားသွားနှင့်တာကသာ အကျိုးရှိပါတယ်။ တွဲဖက်စားလိုတယ်ဆိုလျှင် ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ထမင်း ဟင်း၊ သာငငါးတွေနှင့် တွဲမစားဘဲ နို့တစ်ခွက်နှင့် တွဲဖက်စားတာက သင့် လျော်မှန်ကန်ပြီး အကျိုးရှိစေနိုင်ပါတယ်။ သစ်သီးတွေစားတဲ့အမေးမှာလည်း တစ်ကြိမ်သာ နှစ်သက်ရာ အသီးတစ်မျိုးကိုသာ ရေးပြီး စားတာက ပိုပြီး

ဖျားနာတဲ့အခါ မမာမကျန်းဖြစ်တဲ့အခါ သစ်သီးတွေကို ဖျော်ရည်လုပ် ပြီး သောကီသင့်ပါတယ်။ ဖျော်ရည်ပြုလုပ်တဲ့အခါမှာလာနင့်အရည်ညှစ်ပြီး ချက်ချင်း သောက်စေလိုပါတယ်။ အချိန်ကြာတာနှင့်အမျှ ဖျော်ရည်က တော်ပြိုကွဲမှုမြန်တာကြောင့် အသီးမှာရှိတဲ့ မူလအာဟာရ ဂုဏ်သတ္တိတွေ လည်း အမြန်မွံဖျက်စီးလျှော့ပါးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

\_

### ပန်းသီးသုတနှင့် ကုသပျောက်ကင်းစေသော ရောဂါများ (Apple)

ပန်းသီးဟာ သစ်သီးဝလ်တွေထဲမှာ မျက်နှာပန်းလှသလောက် အဖိုး တန်တဲ့ သစ်သီးတစ်မယ်ပါ။ စိမ်းဝါရောင်၊ အနီရောင်၊ ပန်းရောင် စသဖြင့် အရောင်အသွေးက လှသလို အရသာကလည်း နူးညုံပြီး စွဲမက်ဖွယ် တောင်း လှပါတယ်။ အများအားဖြင့် အချင်း ၅ စင်တီမီတာကနေ ၇ စင်တီမီတာထိ ရှိတတ်ပါတယ်။ အာဟာရဓာတ် အလွန်ကြွယ်ပြေီး ရောဂါတွေကို ကာကွယ် နိုင်စွမ်း၊ အသားအရေကို နုဂျိုလှဝစေနိုင်စွမ်းနဲ့ ကျန်းမာ သက်ရှည်စေနိုင် စွမ်းအရှိဆုံး သစ်သီးအဖြစ် ထင်ရှားလှပါတယ်။

ပန်းသီးစတင်ဖြစ်ထွန်းရာ

ပန်းသီးကို အရှေ့ဥရောပနဲ့ အာရှအနောက်ပိုင်းဒေသတွေမှာ ရှောကျ ယူတဲ့ ခေတ်တွေကတည်းက မိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းနေတာ တွေ့နဲ့ရပါတယ်။ ထုဂျစ်နိုင်ငံ၊ ဘေဘီလုံနဲ့ ရှေးကျတဲ့ တရုတ်နိုင်ငံတွေရဲ့ မှတ်တမ်းတွေမှာ ပန်းသီးအကြောင်း ဖော်ပြထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ ပန်းသီးကို နော်ဝေ၊ ဆွီဒင်စတဲ့ နိုင်ငံသားများကတော့ "Food of Gods"လို့ တင်စားခေါ်ဝေါ် တြာတယ်လာ၊ ပန်းသီးမှာ ဆေးဖက်ဝင်ဂုဏ်သတ္တိတွေအမျိုးမျိုးရှိနေဖြီး စိတ်နော ဆွေကိုယ်ကိုပါ ကျန်းမာစေနိုင်စွမ်းအပြည့်ရှိတယ်လို့ ယုံကြည်ထားကြ လို့ပါပဲ၊ အန္တိန္ဓယနိုင်ငံမှာတော့ တောင်တန်းအသများဖြစ်တဲ့ Kastimir, Kulu နဲ့ Kumaon ဒေသတစ်ဝိုက်မှာ ပေါက်ရောက်ဖြစ်ထွန်းတာ တွေ့ရှိကြရပါ တယ်။ ကမ္ဘာပေါ် မှာ ပန်းသီးအမျိုးပေါင်း ၇၅၀၀ နီးပါးခန့် ရှိတာကိုလည်း လေ့လာ တွေ့ရှိကြရပါတယ်။

ပန်းသီးတန်ဖိုးနှင့် ဗီတာမင်အမျိုးမျိုး

#### Food Value

ပန်းသီးမှာ အာဟာရဖြစ်တွန်းစေနိုင်စွမ်း များစွာပါရှိပါတယ်။ သတ္တု ဓာတ်အမျိုးမျိုးနဲ့ ဗီတာမင်များစွာ ကြွယ်ဝတဲ့ အသီးပါ။ တန်ဖိုးပေးရတာ ထက် ဂိုပ္ပြီး အာဟာပြေည့်ဝနေတာ။ သကြားတော်အနေနဲ့ ၉ ရာခိုင်နှန်း ကနေ ၅၁ ရာခိုင်နှန်းအထိ ပါဝင်နေပါတယ်။ သည်ထဲမှာ ဂလုံးကို့စ် သကြား ၅၅ ရာခိုင်နှန်း၊ ကြီသကြား ၁၅ ရာခိုင်နှန်း သဘာဝ သစ်သီးအချိုဓာတ် ၆၀ ရာခိုင်နှန်းပါဝင်တယ်။

ပန်းသီးအစိမ်းဟာ အများအားဖြင့် ကစီဓာတ် အနည်းငယ်သာ ပါဝင် ပြီး မှည့်လာတဲ့အခါမှာ ချိဆိမ့်တဲ့ ကစီဖြစ်ပေါ်လာတာပါ။ ပန်းသီးမှာ ပါဝင် တဲ့ အက်စစ်ဓာတ်ကလည်း ကစီဓာတ်တွေနဲ့အတူ တဖြည်းဖြည်း များလာ တာပဲ။ သည်ထဲမှာ နွောကိုယ်ကို အကျိုးပြတဲ့ malic acideတွေ အများဆုံး

ပါဝင်နေတာပေါ့။

ပန်းသီးရဲ့ အရွံတွေ ခွာစားကြတာဟာ ဗီတာမင်စီတွေ များစွာ ဆုံးရှုံး ကြရပါတယ်။ အခွံမှာက အတွင်းသားထက် ဗီတာမင်စီ ပိုများတယ်။ ဗီတာမင် အေအနေနဲ့ လည်း အတွင်းသားထက် အခွံမှာက ငါးဆ ပိုများနေပါတယ်။

ပန်းသီးကို အာဟာရဓာတ် ခွဲကြည့်တဲ့အခါ

ပန်းသီးကို အာဟာရစာတီ ခွဲကြည့်လျှင် ရေစာတီ ၈၄.၆ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပရိုတင်း ၀.၂ ရာခိုင်နှုန်း၊ အဆီ ၀.၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ သတ္တုဓာတီ ၃ ရာခိုင်နှုန်း၊ အမျှင်ဓာတီ ၁ ရာခိုင်နှုန်း၊ ကာဘီဟိုက်ဒြိတီ ၁၃.၄ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ပါဝင်ပါတယ်။ ဗီတာမင်နှင့် သတ္တုဓာတိများအနေနဲ့ကတော့ ကယ်စီယမ် ၁၀ ဒီလီဂရမ်၊ ဖော့စေရပီ ၁၄ ဒီလီဂရမ်၊ သံဓာတ် ၁ ဒီလီဂရမ်၊ ဇီတာမင် အေ ၄၀ အင်တာနေရှင်နယ်ယူနှစ်၊ ဇီတာမင် E, H နဲ့ B အူပိုစု အနည်း ငယ်စီ ပါဝင်ပါတယ်။ စုစုပေါင်း ၅၉ ကယ်လိုရီ ရရှိနိုင်ပါတယ်။

လူ့ဓန္မာ ကျန်းမာရေးအတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်လောက်တဲ့ အစာကို ပြောဝါဆိုရင် ပန်းသီးကိုပဲ ညွှန်းဆိုကြမှောပါ။ ညစဉ် အိပ်ရာမဝင်မီ ပန်းသီး တစ်လုံး မှန်မှန်စားသူဟာ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆရာဝန်ခေါ်စရာ မလိုတော့ ကူးလို့တောင် အဆိုရှိခဲ့တာပဲလေ။ ပန်းသီးမှာ အဓိက ဆေးဖက်ဝင်နေတာက Pectin ပါ။ သဘာဝအစွမ်းထက် ပစ္စည်းဖြစ်ပြီး အခွံရော ဆေားမှာပါ ပါဝင်နေတာကို တွေ့ ရပါတယ်။ Pectin ဟာ ခန္ဓာကိုယ်အတွက် အဆိပ် အတောက်ဖြစ်စေမယ့် အရာတွေကို ဖယ်ရှားပေးနိုင်ဖို့ လိုအပ်နေတဲ့ galacturonic actidကို အထောက်အပုံလည်း ဖြစ်စေတယ်။ အစာအိမ်နဲ့ အစာ လမ်းကြောင်းအတွင်းပိုင်းမှာ အစာဖေကြခြင်းကို ကြောက်စေပါတယ်။ နေလုံးအားနည်းခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးပါတယ်။ ပန်းသီးမှာ အများဆုံးပါတဲ့ malic actid ဟာ အူ၊ အသည်းနှင့် ဦးနောက်ကိုလည်း အများဆုံး စောင့် ရောက်နိုင်ပါတယ်။

### သွေးအားနည်းရောဂါ

#### (Anaemia)

ပနိုးသီးမှာ Anaemia ရောဂါကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်တဲ့ သဲဓာတ်၊ အာ ဆင်းနှစ်စာတိနဲ့ ဖော့စဖရပ်ဓာတ်များစွာ ပါရှိနေတာ တွေ့ ရပါတယ်။ လတ် ဆတ်တဲ့ ပန်းသီးရည်ကို မှန်မှန်သောက်ပေးခဲ့ရင် သိသာစွာ ရောဂါသက်သာ ပါတယ်။ ပန်းသီးတစ်ကီလိုဂရမ် နေ့စဉ်စားသုံးနိုင်ရင် ပိုထိရောက်တာ တျေ နိုင်မှာပါ။ ပန်းသီးရည် သောက်ပေးသင့်တဲ့ အကောင်းဆုံးအရုံနှိဆါတော တော့ အစာမစားမီ တစ်နာဂိုရို ဒါမှမဟုတ် အိစ်ဂုမာင်မီအရှိနိုပဲ ဖြစ်တယ်။ အရည်မညစ်မီမှာ အလုံးလိုက် ရေဆေးသန့်စင်ပေးဖို့ မေမှပါနှင့်။

#### ဝမ်းချုပ်ခြင်း၊ ဝမ်းလျှောခြင်း

#### **Constipation and Diarrhoea**

ပန်းသီးမှာ ထူးခြားတဲ့ စွမ်းအင်က ဝမ်းချုပ်ခြင်းရော၊ ဝမ်းပျက်ဝမ်း လျှောခြင်းကိုပါ သက်သာပျောက်ကင်းစေနိုင်ခြင်းပါပဲ။ ပန်းသီးစိမ်း လတ် ၁ဝ ရူပါသိမ်း

လတ်ဆတ်ဆတ်ဟာ ဝမ်းချုပ်ခြင်းကို သက်သာစေပါတယ်။ အနည်းဆုံး နှစ်လုံးလောက် နေ့စဉ်မှန်မှန်စားပေးရင် ဝမ်းချုပ်ခြင်း ကင်းစေပါတယ်။ အကယ်၍ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှောခဲ့လျှင်တော့ ပန်းသီးကို မီးဖုတ်၍ဖြစ်စေ၊ ချက်ပြုတ်ပြီးတော့ဖြစ်စေ စားပေးပါ။ ဝမ်းပျက်ရာမှ ပုံမှန်အခြေအနေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်ပါတယ်။

ဝမ်းကိုက်ခြင်း၊ အူမကြီးရောင်ရမ်းခြင်း –

#### Dysentery

ပနိုးသီးဟာ ကလေးလူကြီးမရွေး ရောဂါကာကွယ်ပေးတဲ့နေရာမှာ အစ္စမီးထက်လှပါတယ်။ မှည့်ပြီး ရှိုတဲ့ ဝန်းသီးကို ခြေပြီးတဲ့အခါ စားပွဲစွန်း တစ်စွန်းမှ လေးစွန်းထိ အသက်အရွယ်လိုက်ပြီး တိုက်ပေးနိုင်ပါတယ်။ အူရောင်ရောဂါ ပျောက်ကင်းစေနိုင်သလို ဝမ်းကိုက်ခြင်းကိုလည်း ပုံမှန်ဖြစ် စေပါတယ်။

အစာအိမ်ရောဂါ

#### Stomach Disorder

အစာအိမ်အတွက် သဘာဝပန်းသီးဆေးနည်းတစ်မည်ကတော့ ပန်းသီး ကို အစေ့အုတိုင်ဖယ်ပြီး ကြေညက်နေအောင် ကြိတ်ခြေလိုက်ပါ။ ပင်ကို နညက်တဲ့ ပန်းသီးနှစ်ကို ရပါလိမ့်မယ်။ အစာာမားဖီဖြစ်စေ၊ စားနေစဉ်ဖြစ် စေ အဆိုပါ ပန်းသီးနှစ်ကို ပျားရည် သို့မဟုတ် သစ်ကြံပိုးခေါက်မှုန့်စြူးပြီး စားပေးပါ။ အာဓိတွင်းထဲမှာ မြို့ပြီး စားပါ။ မှန်မှန်စားပေးရင် အစာအိမ်မှာ ဖြစ်လာမယ့် ရောဂါမှန်သမျှအတွက် ကြိုတင်ကာကွယ်ပြီးသား ဖြစ်ပါတယ်။ အစာအိမ်အတွင်းသားကို အစာဝစုပ်ယူနိုင်စွမ်းကောင်းပြီး ဝမ်းတွင်းအေးစေရန် နှင့် အစာကြောက်စေအောင် ပြုပေးပါတယ်။

ပန်းသီးစိတ်လေးတွေကို ပျားရည်တစ်စွန်းနဲ့ ရောမွှေ၊ နှမ်း အနည်း ငယ်ဖြူပြီး စားပေးခြင်းဟာလည်း အစာအိမ်နဲ့ အစာလမ်းကြောင်းအတွက် အလွန်ကောင်းတဲ့ အားဆေးပါ။ အစာမစားမီ စားပေးသင့်ပါတယ်။ ဒါမှ အစာကို ခြေဖျက်မယ့် အစာခြေရည်တွေ တဖြည်းဖြည်း ထွက်လာစေပြီး စားသမျှ အစာတွေကို သွေးသားဖြစ်လွယ်စေတဲ့အတွက် ကျန်းမာဖို့ရာ အား ထားသင့်လှပါတယ်။

### ခေါင်းကိုက်ရောဂါ

#### Headache

ပနိုးသီးဟာ ခေါင်းကိုက်ရောဂါ အမျိုးမျိုးကို သက်သာပျောက်ကင်းစေ နိုင်စွဲမိုးရှိပါတယ်။ ပနိုးသီးမှည့်ကို အနွဲစွာ၊ ဆားလေးနည်းနည်းတို့ပြီး နံနက်တိုင်း စားလေးပါ။ အထူးသဖြင့် အစာအိမ်ထဲမှာ အစာမရိတဲ့အခါ စား ပေးသင့်ပါတယ်။ တစ်ပတ်လောက်စားပေးလျှင် အလွန်ဆိုးလှပါတယ်ဆိုတဲ့ ခေါင်းကြီးကိုက်ခြင်း၊ ခေါင်တစ်ဖြစ်းကိုက်ခြင်းများနဲ့ နာတာရှည်ခေါင်းကိုက် ရောဂါစွဲနေသူများကိုပါ ကောင်းစွာ ပျောက်ကင်းချမ်းသာစေပါတယ်။

#### နှလုံးရောဂါ

#### Heart Disease

ပန်းသီးဟာ နှလုံးရောဂါရှင်တွေအတွက် တန်ဖိုးရှိလူတဲ့ အသီးပါပဲ။ ပန်းသီးမှာ ပိုတက်စီယမ်နဲ့ တော့စဖရပ်များစွာ ပါရှိစေမဲ့ ဆိုဒီယမိက နည်းနည်းပဲပါတာ။ ရှေးခေတ်အဆက်ဆက်ကတည်းကလည်း ပန်းသီးနဲ့ ပျားရည်ကို နှလုံးရောဂါဆေးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုစွဲကြပြီးသားပါပဲ။ Califomia Universityက Dr.Elizabeth Barret-Cannar ကလည်း အစားအစာ မှတစ်ဆင့် ပိုတက်စီယမ်အမြှောက်အမြား ရရှိတဲ့သူဟာ နှလုံးရောဂါဖြစ်ခြင်း မှ ကင်းတယ်လို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။ ပန်းသီးမှာ ပိုတက်စီယမဲ များစွာ ပါရှိတဲ့အတွက် နှလုံးရောဂါစေဒနာကို သက်သာစေနိုင်တယ်ဆိုတာ အမှန်ပါရဲရင်။

#### သွေးတိုးရောဂါ

#### **High Blood Pressure**

ပန်းသီးဟာ သွေးတိုးရောဂါရှင်တွေအတွက်လည်း အဖိုးမဖြတ်နိုင် လောက်အောင်ကို အကျိုးပြုပါတယ်။ ၁၂ ရုပါသိမ်း

ပန်းသီးစားရုံနဲ့ ဆီးရွှင်လာပြီး သွေးဗိအားကို ပုံမှန်အနေအထားထိ ကျဆင်းအနိုင်စွမ်းရှိတယ်။ ကျောက်တပ်ဆတွင်းမှာ ဆိုဒီယမ်ကလိုရိုဒီဆဥ ကျောစေခြင်းဖြင့်လည်း ဧရာဂါသက်သာရာရစေနိုင်တယ်။ တစ်သျှူးအတွင်း ဆိုဒီယမ်ပါဝင်မှုနည်းလေ ဝိုတက်စီယမ်ပါဝင်မှုက များလာလေဖြစ်လို့ ရောဂါ ကို သက်သာလာစေနိုင်ခြင်းပါပဲ။

ဒူလာရောဂါဆိုင်ရာ ရိုးဆစ်ရောင်ရမ်းနာ

#### **Rheumatic Afflictions**

ပန်းသီးကို ဆေးဝါးသဖွယ် မှန်မှန်စားပေးလျှင် ဂေါက်ရောဂါ အပါ အဝင် အဆစ်အမြစ်ရောင်ရမ်းနာကျင်ခြင်း၊ အရိုးအဆစ်နှာခြင်းစတဲ့ ရောဂါ တွေကို သက်သာစေတယ်။ သည်ရောဂါတွေဟာ ယူရစ်အက်စစ်အဆိပ်ဖြစ် ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာရတာဖြစ်တော့ သွေးထဲမှာ ယူရစ်အက်စစ်အဆိပ်ဖြစ် တယ်။ ရုတ်တရက်ဖြစ်ပေါ် လာဆယ့်ရှိပြီး အလွန်ကို နာကျင်တတ်တဲ့ ရောဂါ ပါ။ ပန်းသီးမှာ ပါဝင်နေတဲ့ malic acid တွေဟာ ယူရစ်အက်စစ်ရဲ့ ဂုဏ် သတ္တိကို ပြယ်စေတဲ့အတွက် ပန်းသီးစားပေးတဲ့အခါ သက်သာပျောက်ကင်း သွားတာပါ။ ပန်းသီးကို ဂျယ်လီသဖွယ် ပျစ်နှစ်အောင် ပြုတ်ပြီး နာကျင် ကိုက်ခံတဲ့နေရာကို လိမ်းပေးလျှင်လည်း အကောင်းဆုံး လင်နမင်ကို လိမ်း

ရောင်းခြောက်ဆိုးခြင်း

#### ရောင်းခြောက်ဆုံးဖြ Dry Cough

ချိမြိန်လှတဲ့ ပန်းသီးတွေက ချောင်းခြောက်ဆိုးခြင်းကို ပျောက်ကင်း စေတယ်။ ချောင်းခြောက်ရက်ရှည်ဆိုးနေခဲ့ရင် ပန်းသီး ၂၅ဝ ဂရမ်ကို နေ့စဉ် မှန်မှန်စားသွားပါ။ တစ်ပတ်လောက် စားပေးတဲ့အခါ ဝေဒနာရှင်းရှင်း ပျောက် ကင်းသွားစေပါတယ်။ ကျောက်ကပ်တွင် ကျောက်တည်ခြင်း

#### Kidney Stone

ပန်းသီးက ကျောက်တည်ခြင်းကိုလည်း နိုင်နှင်းပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ပန်းသီးဖြင့် မောက်ထားတဲ့အရက်ဟာ ကျောက်တည်ခြင်းအတွက် ဆေးတစ် ပါးပါပဲ။ လတ်ဆတ်သန့်ရှင်းပြီး မှည့်နေတဲ့ပန်းသီးက မောက်ထားတဲ့ အရက် ဟာ သည့်ရောဂါကို ပိုပြီး အကျိုးဖြစ်ထွန်းပါတယ်။

မျက်စိရောဂါများ

#### Eye Disorder

ပန်းသီးခွဲကို နွှာပြီးမှ ပြုလုပ်ထားတဲ့ ပန်းသီးရည်ဟာ မျက်စိနီရဲ နာနေသူအတွက် အလွန်ကောင်းတဲ့ဆေးပါ။ မျက်စဉ်းစတ်လို့ရသလို ဆေး အဖြစ် စားလျှင်လည်း သက်သာပျောက်ကင်းစေနိုင်တယ်။ ပန်းသီးမျက်စဉ်း ဆေးနည်းကို ဖော်စပ်လိုလျှင်တော့ အခွဲတွေကို ဒယ်အိုးထဲထည့်ပြီး ရေမြုပ် အောင် လောင်းထည့်ပါ။ မိနစ်အနည်းငယ်ကြာအောင် ဆုလွက်စေပြီး အသုံး ပြုလို့ ရပါတယ်။ ဆေးအဖြစ် သောက်တဲ့အခါ နှစ်သက်လျှင် ပျားရည်ထည့် သောက်ပါ။ အမှည့်လွန်တဲ့ ပန်းသီးအသားနတွေနဲ့လည်း မျက်စိနာပေါ်မှာ ဆေးမယောင်းချက်သဖွယ် အုံပေးနိုင်ပါတယ်။ မျက်လုံးမိုတ်ထားစေပြီး ပန်းသီးအတွင်းသား အနှစ်များနဲ့ အုံထားပေးပြီး ပတ်တီးဖြင့် စည်းထားလိုက် ပါ။ အနည်းဆုံး တစ်နာဂရီမှ နှစ်နာရီစန်ကြာတဲ့အခါ ပျောက်ကင်းချမ်းသာ သွားပါတယ်။

သွားနှင့် စံတွင်း ရောဂါကင်းရန်

#### **Dental Disorder**

ပန်းသီးကို မှန်မှန် စားသုံးပေးခြင်းဖြင့် ပါးစပ်အာခံတွင်း ရောဂါကင်း ပြီး သန့်ရှင်းစေတယ်လို့ Dr.T.T.Hanksရေးသားတဲ့ 'Dental Survey'ဆိုတဲ့ စာအုပ်ထဲမှာ ပါရှိပါတယ်။ သည့်ပြင် အစာစားပြီးတိုင်း ပန်းသီးစားပေးခြင်း ဟာလည်း သွားပွတ်တံနဲ့ သွားတိုက်သန့်ရှင်းလိုက်သလို သွားများကို သန့်ရှင်းသွားစေနိုင်ပါတယ်လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ပန်းသီးအတွင်း ရုပါသိမ်း

အက်စစ်ပါဝင်မှုဟာ သွားများ သန့်ရှင်းစေပြီး သွားဖုံးများမှာပါ ရောဂါပိုး ကင်းစင်စေတဲ့အပြင် သွားရည်ယိုခြင်းကိုပါ ပျောက်ကင်းစေပါတယ်။ ပါးစပ် အတွင်း သွားနဲ့ စ်ကွင်းမှာရှိတဲ့ ဘက်တီးရီးယားပိုးအမျိုးမျိုးကို ပဋိခီဝဆေး သင္ဇယ် ကာကွယ်ဖယ်ရှားနိုင်စွမ်း၊ ပျောက်ကင်းစေနိုင်စွမ်းရှိတာကြောင့် သွားများကို ပိုးမစားရန်နဲ့ နိုင်ခံ့ရန် စောင့်ရှောက်ပေးတဲ့ သဘာဝသစ်သီး တစ်မျိုးပါ။

### ကြံ့ခိုင်ကျန်းမာ သက်ရှည်စွာနေနိုင်ဖို

#### Promote Vigour and Vitality

90

ပန်းသီးဟာ ကိုယ်ခံစွမ်းအား ကျဆင်းနေသူ၊ အားအင်ချည့်နဲ့ နေသူ တွေအတွက် အားကို ခြောညက်စေပြီး ခံနိုင်ရည် ဘုံပြစ်နှစ်းအား (tresttant) ကို တိုးဝွားစေနိုင်ပါတယ်။ ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါအဓိတ်အပိုင်းအားလုံးရဲ့ ရွို့ယွင်းချက်မှန်သမျှ ဖယ်ရှားပြီး ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြွနိုင်သန်စွမ်းစေတယ်။ ပန်းသီးမှာ အခြားသစ်သီးဝလဲနဲ့ ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေထက် မော့ဖောဝယ်။ နဲ့ သံစာတိတွေ ပိုပြီး ပါဝင်နေတာကြောင့် ကိုယ်စန္ဓာတည်ဆောက်မှုအတွက် သာလွန်ကောင်းမှုန်ရိမကသေးဘဲ ဦးနောက်ဉာဏ်ရည်ကိုလည်း ထက်ဖြက် သာလျှန်ကောင်းမှုန်ရိမကသေးဘဲ ဦးနောက်ဉာဏ်ရည်ကိုလည်း ထက်ဖြတ် သာလျှန်ကောင်းမှုန်ရိမကသေးတဲ့ ဦးနောက်ဉာဏ်ရည်ကိုလည်း ထက်ဖြတ် ကျန်းမာရွှင်လန်းပြီး ရောဂါကင်းစင်နေမယ့်အပြင် အသားအရောက် သန့်ရှင်း လတ်ဆတ်တောက်ပစေပါတယ်။ ရုပ်ရည်ကိုလည်း ရုံရင်းအသက်ထက် ပိုပြီး နေဖျိုလာစေတယ်။ တစ်နေကုန်ထိုင်ပြီး အလုပ်လုပ်ရတဲ့ ဝန်ထမ်းများအတွက် တော့ အညောင်းအညာ ကိုက်ခံတာတွေမှန်သမျှ ပြေလျှောကျစေနိုင်စွမ်း

#### အသုံးပြုပုံ lises

ပန်းသီးကို အချိပ္ပဲအဖြစ် သူ့ချည်းသက်သက်ဖြစ်စေ၊ အခြားသစ်သီး များနဲ့ တွဲဖက်၍ဖြစ်စေ စားသုံးလေ့ရှိပါတယ်။ ပန်းသီးဖျော်ရည်၊ ပန်းသီး ခြောက်၊ ပန်းသီးဂျယ်လီ စသည်ဖြင့် စားတတ်ကြတယ်။ ဟင်းချက်စား၊ မီးဖုတ်စားလို့ ရသလို မုန့်လုပ်ပြီးတော့လည်း စားနိုင်ပါတယ်။ ပန်းသီးဝိုင် နဲ့ ပန်းသီးအချဉ်ရည်လည်း ပြုလုပ်စားသုံးကြတယ်။ လတ်ဆတ်သော ပန်းသီးဖျော်ရည်တစ်ခွက်ဟာ အစားအစာတွေထဲမှာတော့ အကောင်းဆုံး သော နုပျိုကျန်းမာစေတဲ့ ဆေးပါပဲ။

ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း

#### Precaution

အစာဖြော လေပျွစ်စံတတ်ကြလျှင် အစာဖစားခင်တိုင်း ပန်းသီးရည် သောက်ပေးသင့်ပါတယ်။ အစာအဆိပ်သင့်ခြင်း ကင်းရို့ကိုလည်း ပန်းသီး စားပေးရပါတယ်။ အကယ်၍ အစာအဆိပ်သင့်ပါက ပန်းသီးရည်သောက် ပေးလျှင် ချက်ချင်းပြောကျသွားရပါတယ်။ ပန်းသီးစားခြင်းဖြင့် ကျွန်းမာ နပျိုစေနိုင်တာ အမှန်ဖြစ်ပေမဲ့ အရေးကြီးတာက သန့်ရှင်းတဲ့ ပန်းသီးတော့ ဖြစ်ရပါမယ်။ ဒါကြောင့် ပန်းသီးကို မစားမီမှာ အလုံးလိုက် ရေစင်အောင် သေးပြီးမှ စားသုံးကြဖို့ အကြံပြုလိုက်ရပါတယ်။ နပျိုကျန်းမာ ပျော်ရွှင့်စွာ အသက်ရှည်ကြပါစေ

### ဆီးသီးအစွမ်းဖြင့် ကျန်းမာစေမည့် နည်းလမ်း (Apricot)

ဆီးသီးကို သာမန်အားဖြင့် ဖန်ရည်ပြီး ရင်ကျပ်စေတတ်တဲ့ အသီးလို့ပဲ ယူဆကြဲမှာပါ။ အမုန်တော့ ဆီးသီးမှာ ကျန်းမာစေကြောင်း အထောက်အကူ ဖြဲ့နေတဲ့ အာနိသင်ကောင်းတွေလည်း ပါဝင်နေတာပါပဲ။ အမျိုးအစားအားမှ ဖြင့် ဆီးချိုသီး(Chinese Date) ဆီးတော်သီး(Jujube fruit) တရုတ်ဆီးသီး (Apricot)ရှယ်လို့ အမျိုးမျိုးရှိကဲ့တိုင်အောင် အရှယ်အစား အနည်းငယ် ကွာခြား

ပုံပနီးသဏ္ဌာန်နှင့် အရသာ ဆီးသီးဟာ ကျန်းမာမှုကို အထောက်အကုပြုနေတဲ့ သစ်သီးဝလံတွေ ထဲမှာ မထင်ရှားလှပေမဲ့ အရေးပါတဲ့ ကဏ္ဍတွေမှာ ရှေ့တန်းက အကျိုးပြု

တာကလွဲလို့ ဆေးဖက်ဝင်အာနိသင်အစွမ်းကတော့ မကွဲပြားလှပါဘူးရှင်။

နိုင်တာကို သိရပါတယ်။ ဆီးသီးဟာ စိန်းနေစဉ်မှာ အနည်းငယ်ဇနိပြီး ချဉ် တဲ့အရသာရှိတယ်။ လေချပ်၊ သွေးချပ်စေတယ်။ ရင်ကျပ်စေတယ်။ ဆီးသီး မှည့်ကတော့ သကြားဓာတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်နေပြီး အရသာချိုတယ်။ လေ၊ သလိပ်၊ သည်းခြေကို နိုင်တယ်။ နှလုံးသွေးကို ငြိမ်စေတယ်။ အာဟာရ

ဖြစ်စေပြီး ခွန်အားပြည့်စေတဲ့ အစာအဖြစ် ကမ္ဘာနဲ့အဝန်းမှာ အသိအမှတ်ပြ ထားကြတယ်။ ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် လုံးပိုင်းတဲ့ပုံရော ရှည်မျောမျောသဏ္ဌာန် ပါ တွေ့နိုင်ကြပါတယ်။ ဆီးပင်မှာ ဆီးသီးတွေ ပင်လုံးကျွတ် ဝင်းမှည့်နေ တဲ့အခါ လှပပြီး အနံ့အရသာ အလွန်ပြည့်စုံတဲ့အတွက် မြင်သူတိုင်း စွဲမက် စွာ ခူးယူစားမိတတ်ကြပါတယ်။

#### ဆီးပင်အစေ့တွေ့ ရှိခဲ့တာက

ဆီးသီးပင်တွေကို လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၄၀၀၀ ကျော်လောက်ကတည်း က တရုတ်နိုင်ငံမှာ စပြီး ပေါ်ပေါက်နေခဲ့တာပါ။ အိန္ဒိယနဲ့ တိဘက်မှာလည်း ရေးရေးပစသောက်တာည်းက ရှိခဲ့တာပါပဲ။ ပါကစ္စတန် မြောက်ပိုင်းကျတဲ့ တိမစန္ဒောကေသည်းက ရှိခဲ့တာပါပဲ။ ပါကစ္စတန် မြောက်ပိုင်းကျတဲ့ ကိမစန္ဒောကေသည်းက ရှိခဲ့တာပါပဲ။ ပါကစ္စတန် မြောက်ပိုင်းကျတဲ့ ကိမစန္ဒောကေသည်းက ရှိခဲ့တာတော့ ဆီးသီးရဲ့ အာန်သင်ဟာ ပေါပါးဖျက်လတ်ပြီး အသက်ရှည်စေနိုင်ခွစ်း အပြည့်ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူကိုယ်တိုင် ဆီးဝင်တွေကို ခိုက်ပျိုးစားသုံးပြီး လေ့လာခဲ့တဲ့အခါ ဆီးသီးရဲ့ ကျန်းမာရေးအထောက် အကူပြုနိုင်ခွစ်းအားဟာ အခြားသော အနောက် အယှက် ပယောဂများသာမရှိရင် နှစ်ပေါင်း ၁၅၀၀ ကျော်ကြာအောင် ခံနိုင် ရည်ရှိတယ်လို့ သူက ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဂရိကျန်းမာရေး ပညာရင်တွေက ဆီးသီးကို ဆေးဖက်ဝင် အစုခုမ်းထက်တဲ့ အစာအဖြစ် အငေး အနက်ထားပြီး ထောက်ခံခဲ့ကြတယ်။ ဥရောပနိုင်ငံတွေမှာ Alexander စေတ်တစ်လျှောက် ဆီးသီးရဲ့ ဆားနိုသင်ကို စတင်လက်ခံခဲ့ကြသလို အရှေ့ အလယ်ပိုင်းဒေသတွေမှဝတော့ အရသာ ထူးကဲတဲ့ ဆေးဖက်ဝင်အစာ အဖြစ်ရော အားပြည့်လန်းဆန်းစေတဲ့ ရေမွေးအဖြစ်ပါ ထုတိလုပ်သုံးရွဲခဲ့ ကြာတာ တွေ့ရပါတယ်။

#### ဆီးသီးအာဟာရ

ဆီးသီးမှာ အာဟာရဖြစ်စေတဲ့ဓာတ်၊ သတ္တုတွေ များစွာ ပါဝင်နေပါ တယ်။ လတ်ဆတ်တဲ့ ဆီးသီးမှာ သဘာဝအချိသကြားဓာတ်အပြင် စီတာမင်  $\Lambda$  နဲ့ ကယ်လ်စီယမ်တွေလည်း ပါရှိနေတယ်။ စီတာမင်ဘီအုပ်စု၊ ရောင် လေလင်၊ နိုင်ယာဆင်နဲ့ စီတာမင်စီလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ အစေမှာ ပရိကင်း နဲ့ အဆီများရှိပြီး အခြား အစေနအခန်တွေလို တန်ရီးရှိပါတယ်။ အဆီဓာတ် ၄ဝ ကနေ ၄၅ ရာစိုင်နှန်းပါဝင်ပြီး ဗာဒ်အနည်းတူ အားဆင်ကို ဖြစ်ထွန်းစေ တဲ့ ရူပဓာတုဂုဏ်သတ္တိရွမ်းအင် အပြည့်လည်း ရှိနေတယ်။

ရုပါသိမ်း

အာဟာရဓာတ်ခွဲမှုအလိုအရ

ဆီးသီးမှည့် အစိုကို အာဟာရဓာတ်ခွဲကြည့် တဲ့အခါ လတ်ဆတ်တဲ့ ဆီးသီး ၁၀၀ ဂရမ်မှာ ပါဝင်နေတာက ရေငွေ့ဓာတ် ၈၅.၃%၊ ပရိတင်း ၁%၊ အဆီ ၀.၃%၊ သတ္တုဓာတ်များ ၀.7%၊ အမျှင်ဓာတ် ၁%၊ ကာဗိုဟိုက် ဒရိုတ် ၁၁.6% ဖြစ်ပါတယ်။ သတ္တုနဲ့ ဗီတာမင်တွေကတော့ ကယ်လီစီယမ် ၂၀ ဇီလီဂရမ်၊ ဖော့စဗရပ် ၂၅ ဇီလီဂရမ်၊ သံဓာတ် ၂-၂ ဇီလီဂရမ်၊ ဗီတာမင် စီ ၆ ဇီလီဂရမ်နဲ့ ဗီတာမင်ဘီအုပ်စု အနည်းငယ် ပါဝင်နေပါတယ်။ ရရှိနိုင် တဲ့ ကယ်လိုရီစွမ်းအား ငါးခု ရှိပါတယ်။

ဆီးသီးခြောက်ကို လေ့လာတဲ့အခါမှာတော့ ရေစာတီ ၁၉.၄%၊ ပရိုတင်း ၁.၆%၊ အဆီ ၀.၇%၊ သတ္တုစာတီ ၂.၈%၊ အမျှင်စာတီ ၂.၁%၊ ကာဗိုဟိုက် ဒရိတ် ၇၃.၄% ပါဝင်နေတာကို တွေ့ ရပါတယ်။ သတ္တုနဲ့ ဇီတာမင်တွေက တော့ ကယ်လိစီယမ် ၁၁ဝ မီလီဂရုမ်၊ ဖစုစဖရပ် ၇ဝ မီလီဂရုမ်၊ သံစာတ် ၄.၆ မီလီဂရုမ်၊ ဇီတာမင်စီ ၂ မီလီဂရုမ်နဲ့ ဇီတာမင်ဘီအုပ်စု အနည်းငယ်မျှ သာ ပါဝင်ပါတယ်။ ကယ်လိုရီစွမ်းအားအနေနဲ့က ၃ဝ၆ ထိ ရနိုင်တာ တွေ့ ရပါတယ်။

ဆီးသီးစား၍ ပျောက်ကင်းစေသော ရောဂါများ

#### **Curative Properties**

ဆီးသီးမှာ ရောဂါတချို့ကို ပျောက်စေနိုင်တဲ့ သဘာဝကျေးစူးတရား စွမ်းအားတွေ ရှိနေပါတယ်။ ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ဆီးသီး သာမက ဆီးပင်ရဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း အစေ့အဆီး အပွင့်အားလုံးကို ဆေး ဖော်ရာမှာ အသုံးတည့်ခဲ့ကြတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံက နာမည်ကြီး 'ရွေဆီးသီး' (Apricot Gold)ဆိုတဲ့ ဆေးနည်းမှာတော့ ဆီးပင်ရဲ့ အဓိကကျတဲ့ အပိုင်း ကို သန်စွမ်းဖြစ်ထွန်းတဲ့ မြေနေရာမှာရှိတဲ့ အပင်ကရည်း စုယူပြီး ဖော်စပ် ထားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အာနိဿင်အနေနဲ့ ကတော့ အသက်ရှည်စေတဲ့ စွမ်းအားကို ထူးခြားစွာ ပေးစွမ်းခြင်းပါ။ တရုတ်ဆေးပညာရှင်တွေအနေနဲ့ ယုံကြည်မှုတစ်နက သူတို့ ဆီမှာ ဖြစ်ထွန်းနေတဲ့ တရုတ်ဆီးသီးဟာ အမျိုးသမီးရောဂါတွေအတွက် လည်း သက်သာပျောက်ကင်းစေကြောင်းပါပဲ။ ဆီးပင်က အပွင့်တွေကို အလှ ကုန်တွေမှာ ထည့်သွင်းပြီး အမျိုးသမီးများအတွက် အထူးစီမံထုတ်လုပ် ကြာတယ်။

ဆီးပင်က ထုတ်လုပ်ထားတဲ့ အဆီနဲ့ စိတ်ငြိမ်စေခြင်း၊ ကြွက်သားများ မြေလျှော့ခေြင်း၊ နှစ်ရကြာများ တင်းမာမှုကို လျော့ခေြင်း၊ တက်ခြင်းမှု ကာကွယ်ခြင်း၊ အကောင်ကိုကို ဓာတ်မတည့်မှု အယားပြေခေြင်း၊ ဆေး မသောင်းချက်အဖြစ်နဲ့ အနာကျက်အခြင်းတဲ့ အကျိုးကျေးစုံးတွေ ရရှိစ်စား ကြရပါတယ်။ အားအင်ပြည့်ဖြိုးစေနိုင်စွမ်းလည်း အပြည့် ရှိနေပါတယ်။

ဝမ်းချုပ်ခြင်း

### Constipation

ဝမ်းချပ်သူများအတွက် ထိရောက်တဲ့ ဝမ်းများဆေးသဗ္ပယ် အကျွီးပြု နိုင်တာကို တွေ့ ရပါတယ်။ ဆီးပင်မှာ ပါဝင်တဲ့ Cellulose အမျှင်များနဲ့ အချို့စာကို ကြေညက်စေသည့် Pectin ခေါ် အင်ဖိုင်းတွေကြောင့် ဝမ်းပျော့ သွားစေနိုင်တာပါ။ Cellulose ဟာ အူမကြီးထဲမှာ ကျန်နေတဲ့ မကြေ ညက်နိုင်တဲ့ အစာဟောင်းနဲ့ ဂိုယျှံစာတွေကို ရွေ့စေနိုင်စွမ်းပေးပြီး Pectin အင်ဖိုင်းတွေကတော့ အူမကြီးနံရံမှာ သိမှီးထားတဲ့ ရေတွေကို စုပ်ယူ၍ စုပုံ ကျပ်စဲနေတဲ့ အစာဟောင်း အတုံးအစဲတွေကို ပျော့ပျောင်းသော မစင်ဖြစ် စေကာ အူမကြီးမှတစ်ဆင့် စွန့်ရလွယ်အောင် တွန်းအားပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝမ်းအလွန်ချုပ်တဲ့ လူနာတွေဟာ ဆီးသီး မြောက်လုံးမှ ရှစ်လုံး ထိ နေ့စဉ် မှန်မှန်သာ စားပေးသွားလျှင် ဝမ်းပျော့ဝမ်းမှန်ပြီး ကျန်းမာရွာ နေသွားနိုင်တာကို တွေ့ရပါမယ်။

### အစာမကြေခြင်း

### Indiaestion

ဆီးသီးအတွင်း အယ်လ်ကာလိုင်းဓာတ် တုံ့ပြန်မှုစွမ်းအားဟာ အစာ တွေကို ကြေညက်စေရီ အထောက်အကူပြုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစာမစားမိ ဆီးသီးကို ကြိုတင်စားပေးထားလျှင် ထိရောက်စွာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေပါ တယ်။ ဆီးသီးဖြင့် ပြုလုပ်ထားတဲ့ ဆီးယိုတစ်မျိုး (Marmalade) ဟာ အစၥ ကြေစေနို င်စွမ်းသာမက အပူ အပုပ်တွေကို ပါ ကြေညက်စေနိုင်စွမ်းရှိပါတယ်။

သွေးအားနည်းခြင်း

#### Anaemia

ဆီးသီးရဲ့ ရွမ်းအင်ဟာ သွေးအားနည်းသူများအတွက်လည်း ထက် ဖြက်ပါတယ်။ သွားအားနည်းရောဂါ မျှောက်ကင်းစေနိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အကောင်း ဆုံးအစားအစာတစ်နည်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆီးသီးမှာ ပါဝင်တဲ့ အနည်းငယ်မျှ သော ကြေးနိသတ္တုဓာတ်တွေဟာ ကိုယ်ခန္ဓာအတွက် လိုအပ်သလောက် သံဓာတ်တွေကို ပိုငွားစေနိုင်စွမ်းရှိတယ်လို့ Dr. Whipple နဲ့ Dr. Robschiet Robbin တို့က ဆိုပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ လေ့လာတွေ့ ရှိချက်အရတော့ ဆီးသီး ကို အလွန်အကျွံမဖြစ်ဆော မှန်မှန် သင့်တင့်ရဲ့ ချင်ချိန်စားပေးရင် သွေး အတွင်း ဟေမိုဂလိုဗင် ထုတ်လုပ်မှုတိုးပွားလာပြီး သွေးအားနည်းရောဂါကို ပါ ပျောက်ကင်းစေနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဖျားနာခြင်း

#### Fevers

ဖျားနာစဉ်မှာတော့ လတ်ဆတ်သန့်ရှင်းတဲ့ ဆီးသီးများကို ဂလူးကို့စ် သို့မဟုတ် ပျားရည်နဲ့ ဖျော်သောက်ပေးရင် ဝမ်းတွင်းအေးပြီး ကိုယ်ပူကျလာ ပါတယ်။ ရေငတ်ခြင်းကို ပြေစေပြီး ခန္ဓာကိုယ်တွင်းက မလိုလားအပ်တဲ့ ဘေးထွက်ပစ္စည်းတွေကိုလည်း ထုတ်ပယ်ပစ်နိုင်စွမ်းရှိပါတယ်။ ဆီးဖျော်ရည် ဟာ မျက်စီအမြင်ကို ကြည်လင်စေတဲ့အပြင် အစာအိမ်၊ အသည်း၊ နလုံးနှင့် အာရုံကြောများအတွက် လိုအပ်တဲ့ ဗီတာမင်နဲ့ သတ္တုဓာတ်တွေကို ဖြည့်တင်း ပေးပါတယ်။

### အရေပြားရော၈ါ – Skin Disease

လတ်ဆတ်သန့်ရှင်းတဲ့ ဆီးရွက်သတ္တုရည်ဟာ အရေပြားရောဂါ အမျိုး